

HELHEDSPANER OG KRIMINALITETS- FOREBYGGELSE

En analyse af boligsociale helheds-
planers effekt på andelen af sigtede
unge i udsatte boligområder

HELHEDSPLANER OG KRIMINALITETSFOREBYGGELSE

De boligsociale helhedsplaner er med til at holde unge ude af kriminalitet. I områder med en helhedsplan er andelen af sigtede unge faldet signifikant siden 2009, og nærmer sig nu niveauet i større almene boligområder uden en helhedsplan.

KRIMINALITETSBILLEDET OG INDSATSERNE

Udsatte boligområder er generelt kendetegnet ved en hyppigere forekomst af kriminelle hændelser end andre danske byområder. Andelen af unge sigtede ligger ligeledes markant højere end det danske landsgennemsnit, og der er derfor god grund til at etablere målrettede kriminalitetsforebyggende indsatser i områderne.

Sådanne indsatser kan ikke blot være med til at ændre livet for den enkelte unge, men også for resten beboerne i de udsatte boligområder. Hertil kommer, at indsatserne, hvis de virker, kan give store samfundsøkonomiske besparelser.

Der findes i dag mange typer kriminalitetsforebyggende indsatser og aktører i de udsatte boligområder. En af de mest udbredte er det forebyggende arbejde, der foregår i de boligsociale helhedsplaner. Her arbejdes der målrettet med at støtte udsatte unge, som er i risiko for at havne i kriminalitet. Det boligsociale arbejde er kendetegnet ved at være helhedsorienteret, hvilket vil sige at man hjælper de unge med både skole-, fritids og familieliv. Samtidig er arbejdet ofte håndholdt, hvor den enkelte unge kan støttes intensivt for at komme på rette spor.

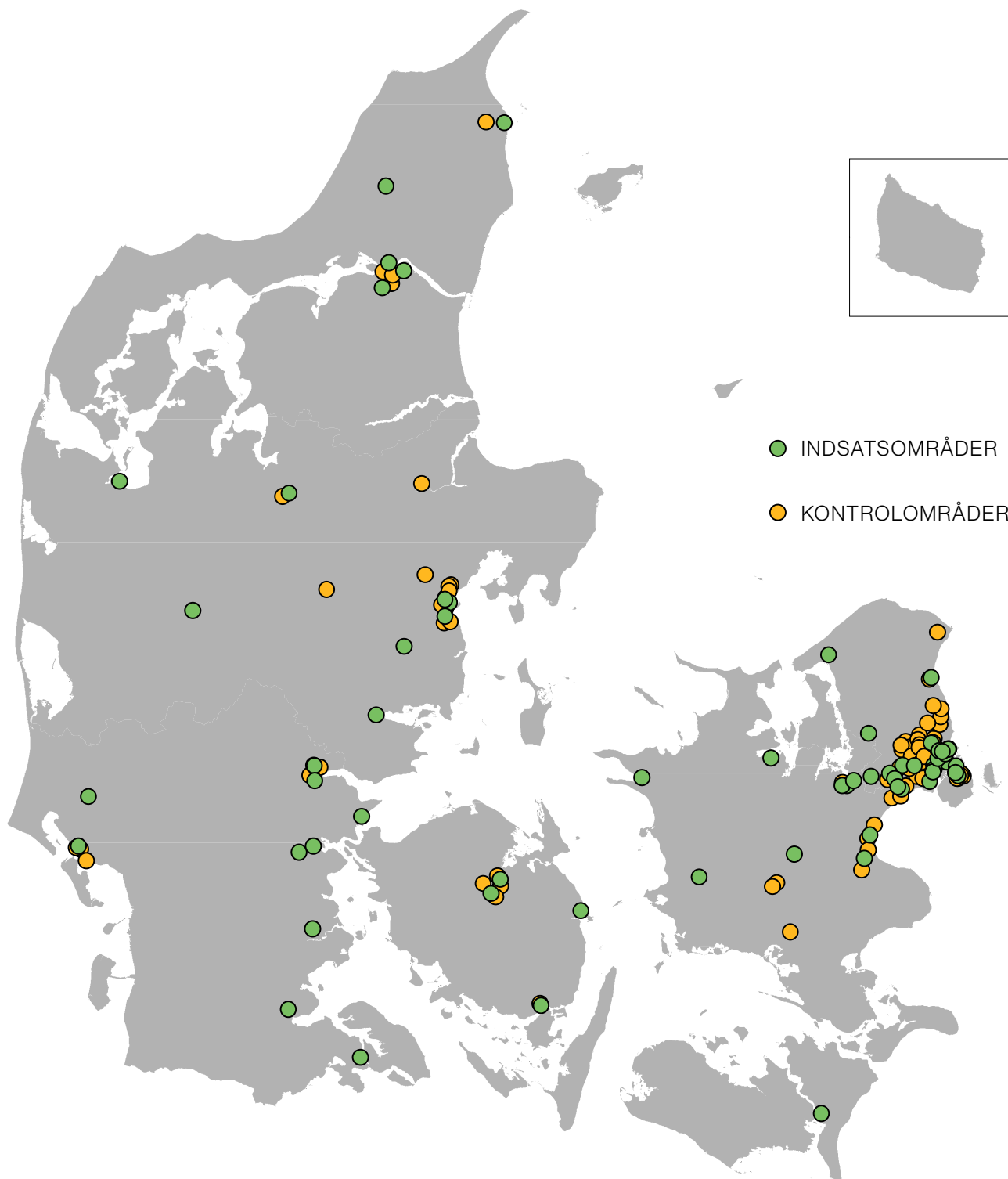
En fælles målsætning for de boligsociale ungeindsatser er at hjælpe de unge i gang med job og uddannelse samt at forebygge at de havner i kriminalitet. Der er derfor en flydende grænse mellem fx boligsociale lektiecaféer, fritidsjobindsatser og det kriminalitetsforebyggende arbejde med unge. En af grundtankerne bag den boligsociale metode er at agere tæt på de unges hverdagsliv og yde en fleksibel indsats som tager udgangspunkt i de unges behov. Center for Boligsocial Udvikling har tidligere beskrevet metoderne og indsatserne i bl.a. udgivelsen "De Unge Væk fra Gaden" (Aner m.fl., 2011).

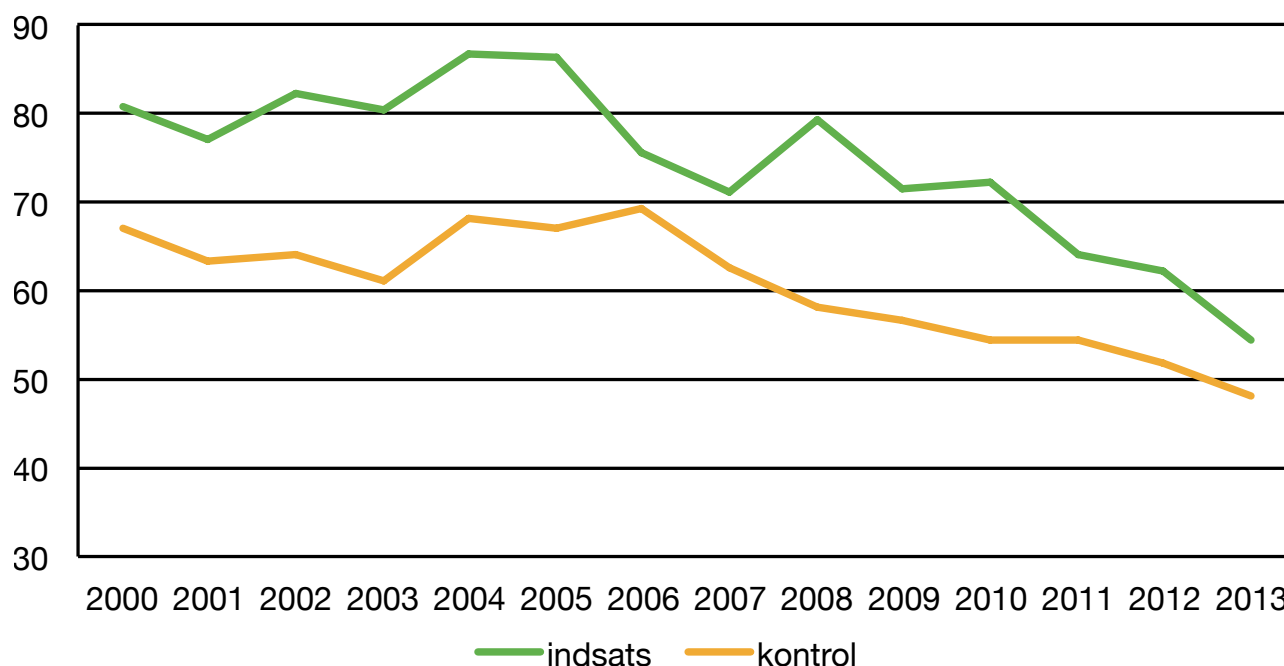
VIRKER DE BOLIGSOCIALE INDSATSER?

De boligsociale helhedsplaner har været i gang i en årrække og derfor er det nu muligt at undersøge om indsatserne har været med til at reducere ungdomskriminaliteten.

Analysen omfatter 63 boligområder med en boligsocial ungeindsats, som er startet op i perioden 2007-2009, og som i perioden fra 2009 til 2013 har haft en fuldt implementeret indsats. Året 2009 anvendes derfor som før-måling. Nedenstående kort viser placeringen af indsats- og kontrolområder.

UDVIKLINGEN I ANTAL SIGTEDE 15-19 ÅRIGE PR. 1.000 UNGE I HHV. INDSATS- OG KONTROLOMRÅDER

Sigtede betegner unge, der er blevet sigtet en eller flere gange for overtrædelser af straffeloven i det pågældende år.

For at vurdere ungeindsatsernes effekt i forhold til at forebygge kriminalitet sammenligner vi raten af sigtede unge i indsatsområderne med raten i en gruppe kontrolområder bestående af 83 større almene boligområder fra Ministeriet for By- Bolig og Land-distrikters bekymringsliste¹. Boligområder med en boligsocial helhedsplan eller en anden større kriminalitetsforebyggende ungeindsats herunder politiets særligt udsatte boligområder (SUB-områder) samt områder med en hotspot- eller gadeplansindsats er blevet sorteret fra gruppen af kontrolområder, så indsatsområderne så vidt muligt sammenlignes med boligområder uden særlige kriminalitetsforebyggende indsatser.

I analysen sammenligner vi raten af sigtede unge i indsats- og kontrolområderne i perioden fra 2000 til 2013. Vi finder at områderne, inden indsatserne er implementeret i 2009, i grove træk gennemgår en ensartet udvikling i forhold til ungdomskriminalitet, dog med relativt store årlige udsving.

I perioden efter 2009 falder ungdomskriminaliteten mere i indsatsområderne end i kontrolområderne. I indsatsområderne falder antallet af sigtede pr. 1.000 unge mellem 15 og 19 år med 17 unge (fra 71 til 54) – et fald på 24 %. Det svarer til i alt 180 færre kriminelle unge ud af en samlet population på 8.500 unge. Til sammenligning er udviklingen i kontrolområderne faldet med 9 sigtede pr. 1.000 unge (fra 57 til 48) – et fald på 16 %. Det svarer til i alt 80 færre kriminelle unge ud af en samlet population på 8.300 unge. Forskellen mellem andelen af sigtede i henholdsvis indsats- og kontrolområder er således signifikant mindre i 2013 end i 2009, hvilket tyder på, at indsatserne har en effekt.

ANDRE FORKLARINGER PÅ UDVIKLINGEN?

Ungdomskriminaliteten i Danmark er generelt set faldende (Balvig, 2011) og denne udvikling er også gældende i indsats- og kontrolområderne. Dog er andelen af sigtede unge i disse områder omkring dobbelt så høj som blandt unge i befolkningen.

Når andelen af sigtede i både indsats- og kontrolområder ligger markant over landsgennemsnittet, skyldes det bl.a. at områderne adskiller sig fra resten af landet i forhold til væsentlige risikofaktorer for ungdomskriminalitet. Der er blandt andet markant flere voksne uden tilknytning til arbejdsmarkedet og flere som ikke har uddannelse ud over grundskoleniveau. Desuden er der markant flere enlige forsørgere og flere voksne, der er blevet sigtet for overtrædelser af straffeloven (Østergaard m.fl., 2015).

Derudover er der systematisk forskel på indsats- og kontrolområderne i den forstand, at indsatsområderne samlet set er mere udsatte i forhold til de nævnte risikofaktorer. Det skyldes, at det er de mest udsatte boligområder, der får midler til at gennemføre en boligsocial helhedsplan. Undersøger vi udviklingen i de ovenfor nævnte risikofaktorer, er tendensen den samme i hhv. indsats- og kontrolområderne over tid. Til trods for dette falder ungdomskriminaliteten mere i indsatsområderne end i kontrolområderne. Det vil sige, at indsatsområderne oplever en positiv udvikling i kriminalitetsraten, som ikke umiddelbart kan henføres til ændringer i områdernes beboersammensætning. Derfor er det rimeligt at antage, at den positive udvikling i indsatsområderne skyldes de boligsociale ungeindsatser.

CFBU har tidligere vist, at der er store samfundsmæssige besparelser at hente på at holde unge ude af kriminalitet. Beregninger foretaget på baggrund af tal fra Det Kriminalpræventive Råd viser, at over en fem-årig periode koster det samfundet mere end 900.000 kr. hvis en ung ender som en af de 'mest belastede' kriminelle unge, dvs. får flere ubetingede domme sammenlignet med hvis den unge ikke begår kriminalitet (Kjeldsen m.fl., 2015).

Den positive udvikling i indsatsområderne i forhold til kontrolområderne skal dog ses i lyset af, at der tidligere har været store udsving (fx 2005-2007). Det er derfor vigtigt at følge udviklingen fremadrettet for at bekræfte om den positive tendens fortsætter.

¹ Bekymringslisten udgøres af landets større almene boligområder med mere end 1.000 beboere.

LITTERATUR

Aner m.fl. (2011): "De Unge Væk fra Gaden", Center for Boligsocial Udvikling

Balvig (2011): "Lovlydig Ungdom", Det Kriminalpræventive Råd

Kjeldsen m.fl. (2015): "Hele Vejen Rundt", Center for Boligsocial Udvikling

Østergaard m.fl. (2015): "På Vej mod Ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?", SFI

FORFATTERE

Mette Fabricius Madsen
Ane Glad
Maria Vilsgaard Murphy
Kristine Larsen
Jesper Dyhr Andersen

FOTOS

Kristian Brasen. Alle rettigheder tilhører CFBU.

Udgivelsen kan frit hentes på www.cfbu.dk

MAJ 2015

© 2015 Center for Boligsocial Udvikling

Center for Boligsocial Udvikling
Sadelmagerporten 2A
2650 Hvidovre

Tlf: 28 35 58 85

E-mail: info@cfbu.dk

www.cfbu.dk